

G

GALLERI

TROTS ATT 122 stater i världen nu övergivit dödsstraffet är det fortfarande 74 stater som tillämpar det. Till dem räknas flera demokratier med USA som det mest uppmärksammade exemplet. Men också en rad mer eller mindre utpräglade diktaturer med en för västvärlden avvikande praxis. Tillgången på dokumentation beror till stora delar på graden av öppenhet och växlar från land till land. Ekonomiska och politiska överväganden tenderar också att påverka den omgivande världens intresse och reaktioner. Under förra året avrättades åtminstone 2 148 människor i 22 olika stater. Av dessa avrättningar verkställdes 82 procent i Kina.

av **Erik Sundberg**
Skribent

KVINNA PÅ VÄG till sin avrättning efter att ha blivit dömd till döden i Peking 2001. Kinesiska myndigheter hemlighåller antalet dödsdomar men västliga människorättsorganisationer som Amnesty International beräknade dem till åtminstone 1 770 verkställda under år 2005 samtidigt som inhemska experter uppskattade dem till upp mot 8 000 baserat på information från lokala källor. Dödsdomar kan utfärdas för våld mot enskild person, väpnat rån, knarkhandel, grövre korrupktion och politiskt våld. Rättsskipningen i Kina påverkas både av sociala och politiska faktorer vilket understryker intrycket av godtycklighet. I så kallade "Slå Hårt-kampanjer" skärper myndigheterna straffsatserna för att statuera exempel. Under sådana perioder ökar trycket på lokala domstolar vilket framtvingar forcerade och ofta summariska rättegångar som kraftigt avviker från den praxis som råder i liberala demokratier. Bristen på relevant rättshjälp försvårar ytterligare den dödsdömdes möjligheter till benådning. I synnerhet när eventuella erkännanden föregåtts av tortyr.

Foto: AFP

BILDEN INGÅR I en serie fotografier som visar en konventionell massavrättning från transport till exekution i Kina. Kvinnan i förgrunden har just placerats framför en mur samtidigt som en medlem ur exekutionspatrullen förbereder sig för att avlossa sitt vapen. Automatkarbin kombineras med trubbig så kallad hålspetsammunition som expanderar när den träffar målet. Denna metod medför en omedelbar död. Nästföljande sekvenser demonstrerar i detalj hur stora delar av kvinnans skalle blåsts bort.

Massavrättningar har upprepade gånger hållits på fotbollsarenor. De dömda förs i öppen lastbil till avrättningsplatsen där de tvingas ned på knä med handklovar och böjd nacke för att sedan skjutas i huvudet. På senare år har speciella bussar använts som tillhandahåller giftinjektioner. Enligt inhemska bedömare en mer "civiliserad" och "vetenskaplig" metod.

I ETT ÖPPENHJÄRTIGT reportage i engelskspråkiga *Arab News* den 5 juni 2003 berättar sjubarnsfadern Muhammad Saad Al-Beshi om sitt liv som Saudiariabiens ledande skarprättare. "Två, fyra, tio – så länge jag verkställer guds vilja spelar det ingen roll hur många jag avrättar." Al-Beshi som inledde sin karriär i Jeddah 1998 halshugger både män och kvinnor. Den enda skillnaden är att kvinnorna bär *hijab* och avrättas utan publik. Al-Beshis svärd är en gåva från kungadömet och betingar ett pris av omkring 20 000 riyal (40 500 kronor). Saudiarabien är en absolut monarki som i sin grundlag (1992) deklarerar att landets konstitution baseras på Koranen.

Foto: Arab News / Muhammad Al-Shehry

INVÅNARNA I EN nordkoreansk by samlas på en sluttning för att se hur en exekutionspatrull avrättar en man anklagad för att ha hjälpt en avhoppare fly över den kinesiska gränsen. Bilderna härrör från en utsmugglad video som väckte stort uppseende när den visades av CNN i november 2005. Videon som tycks bekräfta förekomsten av koncentrationsläger för politiska dissidenter visar även utmärklade barn som tigger och stjälar på gator kantade av döda kroppar. Nordkorea äger ingen självständig domarkår och erkänner inga individuella rättigheter. I stället betonas "socialistiska levnadsnormer" och "kollektiv anda".

Källa: CNN / Freedom House
Foto: CNN

OMID BETYDER HOPP

DEN 20 JANUARI 2006 – exakt 25 år efter frigivningen av den amerikanska gisslan i Teheran – invigde de iranskfödda historikerna Ladan och Roya Boroumand en ny webbaserad databas under namnet *Omid*. Omid betyder hopp på modersmålet farsi och är något som kan behövas när man gör upp med det förflutna. Ladan och Roya, som båda är döttrar till den mördade regimkritikern och demokraten Abdorrahman Boroumand, har nämligen för avsikt att inleda en monumental dokumentation av enskilda offer för den islamiska republikens våld. Arkivet rymmer för närvarande omkring 10 000 personer och kan läsas både på engelska och farsi. Eftersom många namn återstår, liksom

fotografier, datum för dödsfall och andra separata uppgifter, är det meningen att det efter hand skall utvidgas och kompletteras både av de ansvariga för Omid, anhöriga och läsare över hela världen. Som anhängare av upplysningsarvet och de principer som kommer till uttryck i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna har systrarna också byggt upp ett webbaserat bibliotek som redan rymmer en imponerande samling källskrifter och dokument.

THE ABDORRAHMAN BOROUMAND FOUNDATION – för befrämjandet av mänskliga rättigheter och demokrati i Iran: www.abfiran.org

Avrättningar verkställda 2005: Bangladesh, Indonesien, Irak, Iran, Japan, Jemen, Jordanien, Kina, Kuwait, Libyen, Mongoliet, Nordkorea, Pakistan, Palestinska myndigheten, Saudiarabien, Singapore, Somalia, Taiwan, USA, Uzbekistan, Vietnam, Vitryssland.
Källa: Amnesty International: *Death Sentences and Executions in 2005*

OFFENTLIG HÄNGNING I Iran den 19 mars 2001. Efter den islamiska revolutionen 1979 introducerades en brottsbalk som påbjuder prygel, stening, amputation och dödsstraff för en rad olika förseelser. Särskild hårdhet visas äktenskapsbrott, homosexualitet och avfall från Islam. Landets andlige ledare har avgörande inflytande över de högsta juridiska ämbetena och domarkåren rekryteras bland män (kvinnor är uteslutna) som har erhållit godkänd träning i religiös lag

vid ett teologiskt seminarium. Enligt Amnesty International avrättades åtminstone 614 människor i Iran mellan åren 2001 och 2005. Bland dem återfanns ett större antal politiska fångar samt flera ungdomar under 18 år. Förekomsten av utomrättslig bestraffning och paramilitära förband gör det emellertid svårt att exakt fastställa antalet avrättade.

Foto: CORBIS SYGMA